

SUNDHEDSMINISTERIET

Sundhedsministeriet

Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: DEPLSDJ
Koordineret med: UM, EM, JM,
FMN, TRM
Sagsnr.: 2105801
Dok. nr.: 1677042
Dato: 19-04-2021

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd og Rådet om en fælles vej hen imod en sikker og varig genåbning, KOM(2021) 129 endelig

Kopi oversendes til Folketingets Sundhedsudvalg til orientering

NYT NOTAT

1. Resumé

Kommissionen har den 17. marts 2021 udsendt en meddelelse med det formål at lægge de første byggesten til at sikre en fælles vej hen imod en sikker og varig genåbning.

Kommissionen peger på, at en sikker og varig genåbning bygger på samarbejde og bæredygtighed. En fælles ramme skal medvirke til øget koordination og gensidig tillid, mens en sikker genåbning omfatter følgende fokuspunkter 1) en sikker tilbagevenden til fri bevægelighed, 2) testning og kontaktsporing som led i en åbning, 3) fortsat håndtering af virusset: behandling og medicinsk udstyr, 4) hjælp til de hårdest ramte sektorer, så de kan forberede sig på en sikker genåbning, 5) opbygning af global modstandsdygtighed over for covid-19, og 6) beredskab til at reagere på en genoplussen af covid-19.

Regeringen er positivt indstillet over for meddelelsen, idet initiativerne i planen for en sikker og varig genåbning generelt flugter med den danske strategi.

2. Baggrund

Meddelelsen er fremsendt af Kommissionen samtidigt med, at der er fremsat forslag til to forordninger, der etablerer det såkaldte digitale grønne certifikat som en fælles EU-ramme for udstedelse, kontrol og gensidig anerkendelse af medlemslandenes certifikater til dokumentation for vaccination, test og restitution, samt udbreder dette system af gensidige anerkendelse til tredjelandsstatsborgere med lovligt ophold eller bopæl i EU. Forslagene har til formål at hjælpe indehavere af sådanne certifikater med udøve deres ret til fri bevægelighed i overensstemmelse med EU-retten.

Meddelelsen henviser dertil bl.a. til Kommissionens meddelelse fra 17. februar 2021 vedrørende den såkaldte HERA Incubator, som tog udgangspunkt i, at der fortsat opstår nye udfordringer og trusler i forbindelse med covid-19-pandemien. Herunder nye

virusvarianter, som indebærer behov for tilpasning eller masseproduktion af vacciner. Således lagde meddelelsen op til etableringen af en beredskabsplan, som skulle sikre den nødvendige indsats i forhold til bl.a. påvisning af nye varianter og tilpasning af vacciner.

EU-civilbeskyttelsesmekanismen har under covid-19 støttet medlemslandene med bl.a. udsendelse af medicinske nødhjælpshold, kritisk medicinsk udstyr og personlige værnemidler. Med baggrund i COVID-19 krisen er en justering af EU-mekanismen igangsat med det formål at styrke rammesamarbejdet om civilbeskyttelse til at kunne handle mere effektivt, afhjælpe eksisterende mangler og redde liv.

På vaccineområdet har Kommissionen indtil videre bidraget med 1 mia. EUR. COVAX har pr. primo april distribueret mere end 37 mio. vaccinedoser til 90 lande. EU og medlemslandene er ved at etablere en fælles EU-mekanisme for deling af vacciner med tredjelande. Mekanismen vil i første omgang have fokus på det vestlige Balkan, de sydlige og østlige nabolandslande samt Afrika. Mekanismen vil fungere i tæt samspil med og fungere som supplement til COVAX-faciliteten. I den forbindelse bemærkes, at Danmark bidrager med 50 mio. kr. til COVAX til indkøb af vacciner, mens Derudover har Danmark givet 50 mio til UNICEF Supply Division med henblik på at understøtte den globale distribution af vacciner.

Ligeledes relevant at nævne som baggrund er, at Kommissionen den 13. maj 2020 præsenterede en turismepakke, der skal hjælpe EU-landene med en genåbning af turismesektoren samtidig med, at der tages de fornødne sundheds- og sikkerhedsforanstaltninger. Formålet var at opnå en fælles forståelse for principperne for en fælles tilgang til en genåbning med fokus på gennemsigtighed, lige vilkår for alle og solidaritet.

3. Formål og indhold

Meddelelsen opfordrer til at medtænke en nøje tilrettelagt balance i forbindelse med den kommende genåbning af Europa. På den ene side er EU's sundhedssystemer fortsat under pres, ligesom nye varianter resulterer i nye smitte tilfælde. På den anden side er der god grund til at se frem til en væsentlig reduktion af virussets udbredelse, bl.a. fordi vi går varmere tider i møde og fordi flere og flere bliver vaccineret. Meddelelsen skitserer således vejen frem for en afbalanceret politik og en koordineret EU-tilgang med henblik på at genoptage vores europæiske levevis på en sikker og bæredygtig måde. I den forbindelse henviser meddelelsen til HERA Incubator som værende et vigtigt skridt på vejen.

Meddelelsen understreger, at **en fælles ramme** er nødvendig, idet den indbyrdes afhængighed i EU betyder, at restriktioner i én del af EU påvirker resten af EU. Meddelelsen understreger, at de forskellige restriktioner indført af medlemslandenes regeringer har spillet en afgørende rolle i forhold til at få inddæmmet smitten. Erfaringerne har desuden vist, at det er bedre at håndtere situationen proaktivt end først at reagere, når situationen er ved at komme ud af kontrol. En fælles ramme skal bl.a. indebære fastlæggelsen af niveauer til afspejling af den epidemiologiske situation i hvert medlemsland. Således bliver det tydeligere for medlemslandene, hvilket råderum de har i forhold til at lempe restriktioner. Hertil kommer indførelsen af et interaktivt digitalt værktøj udviklet af ECDC, som indrettes således, at fagfolk på folkesundhedsområdet i medlemslandene enten kan anvende egne skøn over det effektive reproduktionstal og vaccinationsdækning, eller ECDC's skøn. I meddelelsen argumenteres det for, at en fælles ramme dels vil bidrage til øget tillid medlemslandene imellem, dels vil øge befolkningens tillid til de nationale regeringer.

Med henblik på at tilrettelægge **en sikker genåbning**, har meddelelsen følgende fokuspunkter:

- **En sikker tilbagevenden til fri bevægelighed**, som omfatter et lovgivningsforslag om oprettelse af et digitalt grønt certifikat. Kommissionens forordningsforslag til et digitalt grønt certifikat har til formål at fremme den frie bevægelighed i EU ved at oprette en fælles ramme for udstedelse, kontrol og godkendelse af certifikater, der dokumenterer hhv. vaccination, test og restitution. Dertil har Kommissionen præsenteret et parallelforslag, der udbreder lovforslaget om digitalt grønt certifikat til tredjelandsstatsborgere med lovligt ophold eller bopæl i EU. Kommissionen overvejer endvidere at foreslå ændringer i Rådets henstilling om den frie bevægelighed (2020/1475), så denne tilpasses det digitale grønne certifikat. Det fremgår af meddelelsen, at princippet vedrørende ”grønne baner” for godstransport fortsat skal finde anvendelse i fuldt omfang ved eventuelle begrænsninger af den frie bevægelighed. Princippet om ”grønne baner” har til formål at sikre fri bevægelighed for varer og transportarbejdere, hvorved eventuelle indrejserestriktioner, herunder krav om test og isolation, ikke må medføre, at fragtkøretøjer og -fartøjer oplever mere end 15 minutters forsinkelse ved EU’s indre grænseovergange.
- **Testning og kontaktsporing som led i en åbning**, hvor der bl.a. er fokus på mulighederne for selvtest og spildevandsovervågning til sporing af covid-19. Det fremgår af meddelelsen, at kontaktopsporingsformularer for rejsende og dataudveksling af relevante passageroplysninger mellem medlemslande kan understøtte en effektiv smitteopsporing i forbindelse med øget rejseaktivitet.
- **Fortsat håndtering af virusset: Behandling og medicinsk udstyr**. Kommissionen vil gøre brug af en række instrumenter med henblik på at sikre medlemslandene adgang til det begrænsede antal terapeutiske behandlinger, der i øjeblikket anvendes til behandling af covid-19-tilfælde, samt til forskningsprogrammer. En fælles EU-strategi for lægemidler til behandling af COVID-19 vil blive iværksat i midt april. Meddelelsen har desuden fokus på tekniske løsninger, som fx desinfektionsrobotter til desinficering af patientværelser.
- **Hjælp til de hårdest ramte sektorer, så de kan forberede sig på en sikker genåbning**. Kommissionens meddelelse fremhæver, at turisme, kultur og transport sektorerne har været hårdt ramt af covid-19. En genåbning af rejseaktiviteten kan ske på sikker vis for at genoprette forbrugernes tillid gennem styrket kommunikation og investeringer under REACT EU. Kommissionen udtrykker endvidere interesse for at udarbejde et standardiseringsdokument, som skal danne grundlag for sundheds- og sikkerhedsprotokoller for hotel- og restaurationsbranchen og vil samarbejde med medlemslandene og branchen om udrulning af et EU-sundhedsmærke for turisme. Endelig vil Kommissionen udarbejde retningslinjer for sikker genoptagelse af aktiviteter inden for bl.a. musik (festivaler, spillesteder), audiovisuelle medier (filmfestivaler og markeder, biografier, filmsæt), udøvende kunstarter (festivaler, forlystelsessteder).
- **Opbygning af global modstandsdygtighed over for covid-19**, hvor meddelelsen lægger vægt på, at en bæredygtig tilgang er ensbetydende med vaccination. EU

har i den forbindelse støttet COVAX, som er et solidarisk indkøbsfællesskab, som skal sikre global adgang til COVID-19-vacciner og en fair fordeling af disse. Hertil kommer, at en fælles EU-vaccinedelingsmekanisme skal medvirke til at koordinere og håndtere EU-medlemslandenes donation og/eller gensalg af vacciner til tredjelande.

- **Beredskab til at reagere på en genopblussen af covid-19.** Meddelelsen slår fast, at Kommissionen vil fortsætte med at støtte medlemslandene via EU-civilbeskyttelsesmekanismen. Kommissionen vil fremlægge en vision for modstandsdygtighed og beredskab i den meddelelse om indsamlede erfaringer, som medlemmerne af Det Europæiske Råd har anmodet om. EU-mekanismen understøtter arbejdet med at indføre en stærkere ramme for modstandsdygtighed og beredskab i tilfælde af fremtidige pandemier. EU-mekanismen skal bidrage til at forbedre forebyggelses-, beredskabs- og indsatskapaciteten, også hvad angår medicinske nødsituationer.

Meddelelsen opfordrer medlemslandene til at 1) sikre fremskyndelse af vaccinationsprogrammer i overensstemmelse med det øgede udbud af vacciner, 2) sikre, at midlertidige restriktioner til bekæmpelse af covid-19 er proportionale og ikke-diskriminerende, 3) fremskynde det tekniske gennemførelsesarbejde vedrørende det digitale grønne certifikat med henblik på hurtig vedtagelse af forslaget, og 4) gennemføre alle henstillinger og hurtigt udvikle den nødvendige infrastruktur til at anvende de tilgængelige værktøjer til bekæmpelse af pandemien.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen berører ikke gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelsen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Meddelelsen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være bred opbakning til meddelelsens indhold.

Der har generelt været opbakning til at sikre varenes fremkommelighed i EU, hvor princippet om "grønne baner" har spillet en central rolle. Det forventes, at der som udgangspunkt er opbakning til princippet om fri bevægelighed, men at en række medlemslande vil fremhæve, at indrejserestriktioner som smitteforebyggende tiltag er medlemslandenes prerogativ. En række medlemslande anvender i dag kontaktformularer for passagerer i forbindelse med indrejse og må forventes at være positive overfor øget dataudveksling af passageroplysninger mellem medlemslande. Visse lande er allerede tilkøbt EU's dataudvekslingsplatform.

Dertil er der med deltagelse fra 190 lande massiv global opbakning til COVAX. I EU-kredsen er der bred opbakning, og alle EU-lande er via Kommission med i COVAX. Ligeledes er der bred opbakning til arbejdet med EU's vaccinedelingsmekanisme.

Hertil kommer, at der blandt medlemslandene også er bred opbakning til Kommissionens forslag om et digitalt grønt certifikat og udbredelse til tredjelandstatsborgere, hvilket også forventes understøttet i Europa-Parlamentet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan overordnet støtte, at der planlægges for fremtidige kriser og katastrofer uanset årsag og dertil at arbejdes for at sikre en fælles vej hen imod en sikker og varig genåbning i den igangværende krise.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at principperne om grønne baner for godstransport fortsat skal finde anvendelse ved begrænsninger af den frie bevægelighed. Dette har afgørende betydning for varernes fremkommelighed og herved danskernes forsyningssikkerhed for bl.a. sundhedsprodukter. Regeringen kan endvidere støtte, at der arbejdes videre med tiltag til effektiv smitteopsporing i forbindelse med stigende rejseaktivitet i EU. Regeringen ser positivt på, at Kommissionen har fremlagt en række anbefalinger for en sikker genåbning af turisme- og rejseerhvervet.

Regeringen er ligeledes positivt indstillet over for Kommissionens forslag til et digitalt grønt certifikat, som bliver en vigtig brik i genåbningen for rejser. Det bemærkes, at et flertal i Folketingets Europaudvalg den 6. april 2021 bakkede op om regeringens linje i forhandlingerne om certifikatet.

Regeringen finder det dertil generelt væsentligt at sikre, at initiativer på sundhedsområdet komplementerer og fungerer i synergi med andre relevante EU-initiativer, f.eks. EU-civilbeskyttelsesmekanismen. På vaccineområdet støtter regeringen COVAX og arbejdet med at etablere en fælles EU-vaccinedelingsmekanisme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.